

Jerzy Kruppe

Frombork, pow. Braniewo

Informator Archeologiczny : badania 2, 337-340

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

konstrukcje murowane powstały najprawdopodobniej w ostatnim dziesięcioleciu XIII wieku. W wykopie IV udało się także wyodrębnić warstwę związaną z najazdem brandenburskim z 1308 r., kiedy to zamek został spalony.

Warstwa nakładająca się na pożarową z 1308 r. wskazuje, że krótko po zniszczeniu obiektu rozpoczęto jego odbudowę, ale z innym założeniem. Wyraźny wkop budowlany przecinający warstwy kulturowe wskazuje, że zbudowano wtedy skrzydło wschodnie i zapewne związane z nim północne. Budowę nowego zamku trzeba związać z przybyciem tu w latach 30-tych XIV w. rodu Dewitzów /Dziewiczów/. Udało się też stwierdzić pokład spalenizny związany najpewniej z pożarem w 1473 r. i następujący po nim okres odbudowy. Bardzo wyraźnie zaznacza się w stratygrafii moment renesansowej przebudowy zakończonej w 1538 r.

Badania dały wielką ilość interesującego materiału zabytkowego /ceramika, żelazo, brąz, skóra, szkło/ mocno osadzonego w czasie dzięki możliwości powiązania stratygrafii z datowanymi relikami architektury.

FROMBORK, pow. Braniewo

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Olsztynie

Badania prowadził dr Jerzy Kruppé. Finansował WKZ w Olsztynie. Dziesiąty sezon badań. Zespół katedralny średniowieczny i nowożytny.

Badania wykopaliskowe stanowiły kontynuację systematycznych, wieloletnich prac archeologicznych na terenie zespołu warownego kapituły warmińskiej. Związane są ściśle z pracami konserwatorskimi

tego obiektu. Od roku 1967 prowadzone również badania obszaru kanonii św. Piotra /stan.II/ należącej do zespołu katedralnego, jak też kontrolowano wykopy wodno-kanalizacyjne na terenie miasta /stan. III/.

Wzgórze Katedralne - stanowisko I

Zgodnie z wieloletnim programem badań tegoroczne prace koncentrowały się w południowo-zachodniej partii dziedzica tj. w rejonie pałacu biskupiego. Zlokalizowano tu dwa wykopy /nr 33 i 34/ wykonywując jeden budowlany. Wykop 33 /13 x 12 m/ pozwolił na odsłonięcie nieznanymi elementami architektonicznymi z okresu późnego średniowiecza, z których do najciekawszych zaliczyć należy dobrze zachowany piec centralnego ogrzewania. Nawarstwienia kulturowe sięgające do głębokości 5 m z okresu od XIV - XIX w. dostarczyły licznych znalezisk ruchomych w postaci fragmentów naczyń, kafli, ułamków wyrobów szklanych, przedmiotów metalowych i kości zwierzęcych.

Wykop 34 /5 x 4 m/ usytuowany pomiędzy korpusem pałacu a ryzalitem południowym stanowił kontynuację badań w tym rejonie. Stwierdzono sposób i głębokość posadowienia fundamentów, a na głębokości 100 cm natrafiono na posadzkę ceglana późnośredniowieczną. Wskazuje ona, iż należy się liczyć z istnieniem w tym czasie nieznanego dotychczas budynku. Nawarstwienia kulturowe sięgające również głębokości 5 m dostarczyły licznych znalezisk ruchomych późnośredniowiecznych i nowożytnych.

Wykop 35 o wymiarach 15 x 2 m zlokalizowano w południowo-zachodniej części Wzgórza. Miało on za zadanie prześledzenie tu pierwotnego układu terenu i późniejszych nawarstwień kulturowych. Wiątało się to z odkryciami w sezonach wcześniejszych śladów fosy z XIV w. Wykop usytuowany wzdłuż osi północ-południe przylegał do ściany frontowej późnośredniowiecznych kurii kanoniczych. Poza odsłonięciem fundamentu kurii potwierdzono w ten sposób przypuszcze-

nie o istnieniu naturalnego jaru w pierwotnej konfiguracji terenu. Został on zasypany w czasie niwelacji Wzgórza w XV w. Zasypanisko dostarczyło znalezisk ruchomych późnośredniowiecznych. Jednocześnie z pracami archeologicznymi prowadzono badania elektrycznooporowe /inż. W. Stopiński/ w celu prześledzenia przebiegu wspomnianej fosy. Poszukiwania te przyniosły pozytywne wyniki.

Kanonia św. Piotra - stanowisko II

Drugi sezon prac. Poprzedzone były badaniami elektrycznooporowymi przeprowadzonymi przez inż. W. Stopińskiego. W oparciu o nie przystąpiono do weryfikacji metodą archeologiczną wyników wspomnianych badań. Celem ich było rozpoznanie układu przestrzennego średniowiecznego allodium kanonicznego. Tradycja historyczna przypisuje posiadanie tej kanonii Mikołajowi Kopernikowi. Założono 4 wykopy sondażowe /nr 3 - 6/ o wymiarach /5 x 2 m/. W zachodniej części pozwoliły one wyznaczyć zasięg użytkowania terenu kanonii w okresie XV-XVI w. Obszar obecnie badany stanowił rejon gospodarczy /wraz z pomieszczeniami/. Prace dostarczyły pewnej liczby znalezisk ruchomych ceramicznych, metalowych oraz kości zwierzęcych.

Miasto - stanowisko III

W związku z pracami wodno-kanalizacyjnymi prowadzonymi na ul. Katedralnej i Mickiewicza, systematycznie obserwowano i dokumentowano wykopy. Pozwoliło to na prześledzenie przebiegu i układu oraz grubości warstw kulturowych. Na ul. Katedralnej zanotowano elementy architektoniczne pochodzące, według wstępnej oceny, z XVI w. Natomiast na ul. Mickiewicza stwierdzono istnienie na całej jej długości późnośredniowiecznej warstwy kulturowej z fragmentami ceramiki, wyrobów skórzanych i metalowych oraz kośćmi zwierzęcymi. Natrafiono także na drewnianą obudowę

studni średniowiecznej.

GDANSK- Wisłoujście

Pracownia Archeologiczna w Gdańsku
Zakład Archeologii Polski Środkowej
IHKM PAN w Łodzi przy współudziale
Katedry Historii Architektury Pol-
skiej Politechniki Gdańskiej

Badania prowadził dr Andrzej Zbierski. Finan-
sował IHKM PAN. Drugi sezon badań. Twierdza i
latarnia morska średniowieczna i nowożytna
/XIV - XIX w./.

Na stanowisku nr 12, w wykopach I - V przeprowadzono sys-
tematyczne badania archeologiczno-architektoniczne na terenie
twierdzy i latarni nadmorskiej zbudowanych przy ujściu Wisły
do Zatoki Gdańskiej.

1/ W wykopie I pomiędzy wieżą-latarnią z 1482 r., a wień-
cem twierdzy z 1562 r. odsłonięto dalsze fragmenty bruku ka-
miennego, który umacniał wysoczyznę wydmy nadmorskiej, na któ-
rej wzniesiono wieżę-latarnię, a w XIV w. /XIII?/ pierwszy pra-
wdopodobnie obiekt obronny zamykający wejście do portu i miasta
od strony morza. Odsłonięty bruk kamienny ma silny spadek w
kierunku Wisły. W fundamentach wieńca otaczającego wieżę-latar-
nię częściowo odsłonięto system trzech podziemnych korytarzy
zbudowanych z cegły-holenderki w XVI wieku. Stwierdzono, że
korytarze zostały zasypane w XVI wieku piaskiem morskim oraz
gruzem. Jeden z korytarzy mógł prowadzić do brzegu Wisły i